

Pon, 29-9-2025, 16:10:58

 Potpura

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

 Komentiraite

 Telefon

Radi dogovora o priložima,
Portal je moguće
kontaktirati putem Davora
Dijanovića, radnim danom
od 17 do 19 sati na broj
+385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o.
knjigovodstvo
i porezne
usluge

01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37
Zagreb

**S HKV-om OD
POČETKA!**

Poveznice

T. Šovagović: Prirodna književnost i umjetna inteligencija – hoće li i stroj sutra ući u kanon?

Objavljeno: 30. kolovoza 2025.

Feljtón se u osam nastavaka u užem smislu bavi suodnosom književnosti i umjetne inteligencije, a u širem utjecajem tehnologije na društvo, osobito umjetnost. Svi naraštaji i sve društvene skupine koriste se blagodatima i zamkama novih tehnologija, mahom ne razmišljajući o etičkim zapriekama.

Tehnološki napredak nije sinonim za sveukupni napredak

S književnicom i liječnicom Ružicom Martinović-Vlahović neminovno je proširiti temu suodnosa književnosti i umjetne inteligencije, samim njezinim bioetičkim habitusom, duboko uronjenim u književno stvaralaštvo kršćanskoga nadahnuća. Primajući čestitke za esejističku prozu nagrađenu na prvom natječaju „Anka Petričević“ naša sugovornica ispričala je najprije zgodu – njezin znanac iz informatičkoga područja nedavno joj je povjerio da nije vidio još ni jedan uradak umjetne inteligencije (UI), bilo likovni, tekstni ili treći u kojem bi prepoznao umjetničko djelo. Nedostajalo mu je ono nešto, i to bitno, kao da nema dušu. Dr. Martinović-Vlahović znančeva je misao dovela do spoznaje kako unatoč začudnoj nepojmljivosti UI-ja laiku svejedno nedostaje božanska iskra u djelu koja bi to sve obasjala i probudila – nedostaje (i nedostajat će) ona posljednja instancija da UI-jevo djelo oživi.

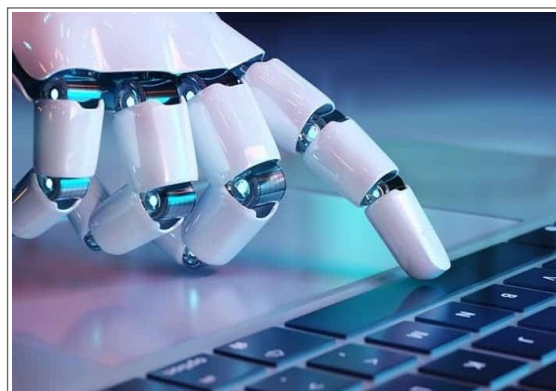
„Mi kršćani vjerujemo kako je čovjek stvoren na sliku Božju, a moglo bi se reći kako je UI pokušaj čovjekova stvaranja na sliku ljudsku. Ipak, prije će biti kako je to samo jedna skica, crtež ili nacrt, doduše katkad poprilično savršeno i umješno izrađen, ali ipak samo pokušaj nekakva dizajnerskoga portreta načinjena rukom čovjeka. UI još uvijek nije odslikani čovjek i valja se nadati kako stvarna slika onoga božanskoga u čovjeku nikada i ne će postati. Ali možda će se jednom jako približi tome“, kazala je književnica i liječnica. Pokušala je i na medicinskom području povući paralelu između etičnosti postupaka u surječju s umjetnom inteligencijom: „Znamo kako nastaje novo ljudsko biće i na koje sve načine i kako to ne mora uvijek biti naravni i uobičajen put jer postoje različite mogućnosti oplodnje jajne stanice, bilo *in vitro* ili u tijelu. A čak ni to. Princip kloniranja mogao bi dovesti do istoga rezultata i bez oplodnje. No jedno im je svima zajedničko: Kada se stvore svi preduvjeti za ljudski život, Bog mu dopušta živjeti. Udahnjuje mu dušu i nudi život u punini i dostojanstvu, ako će ga on kao takav moći ostvariti. Ako bi to isto primijenili i na UI, moglo bi se reći: Probije li UI jednom prag tvarnosti i uspije zahvatiti duhovnu sferu, prisvojiti djelić ljudske svijesti i duše te zaživjeti, i Bog će, kao i u svemu drugome, poštovati taj život i to novo možebitno stvorenje.“

Razumno promišlja dr. Martinović-Vlahović kako je riječ o hipotetičkim nagađanjima, no ono što je posve izvjesno i prilično predvidljivo jest upravo suprotno – nepredvidljivo ubrzan i neshvatljivo moćan razvoj beživotnoga UI-ja. Neminovno je već danas uvidjeti isprepletenu i zajedničku budućnost čovjeka i stroja.

„Iako čovjek kreira programe i sustave UI-ja i odlučuje o područjima njezine primjene, uči ju misliti, selektirati i zaključivati, to ne isključuje mogućnost da, u ne tako dalekoj budućnosti, sustavi UI-ja nadmaše čovjeka u inteligenciji i u mnogim drugim sposobnostima. Upitno je što bi se tada moglo dogoditi. Jer u toj točki singulariteta UI može, i bez pomoći čovjeka, sama sebe dalje usavršavati i razvijati, što bi moglo dovesti svijet do neslućena napretka i blagostanja. Postoji i druga mogućnost, da se sve uruši u sebe ili ispuše poput prenapuhan balona. A ona najcrnja vjerojatnost jest da ta moćna inteligentna tehnološka stvarnost usiše u sebe sve druge ljudske stvarnosti, kao što to čini crna rupa u svemiru“, pomalo i distopijski napominje sugovornica, što bi kao rezultat dovelo da u toj točki singulariteta UI izbije na čelo (po sebi kreirane) budućnosti čovječanstva. Stoga sugovornica i sama postavlja niz pitanja o smjeru kretanja UI-ja koja vlada nad čovjekom i čovječanstvom.

„Hoće li promijeniti svijest, emocije i moralno rasuđivanje čovjeka te ugroziti njegov integritet? I hoće li čovjek uopće znati, moći i htjeti prepoznati sve to i pokušati preuzeti odgovornost za sebe i za tehnologiju koju je stvorio? Jer već

povijesti sve više gubi svoju dušu, otuđuje se i sve teže prepoznaje istinu, a sve lakše prihvaća laž te tako dovodi sebe u opasnost. I napokon, može li se ustvrditi kako je to još uvijek krstovska i eshatološka vizija budućnosti čovjeka i čovječanstva?"; zasad je još retorička razina pitanja, no tiera na dublje istraživanje, pa i oprez u uporabi

☐ HR kalender

- o 28. rujna 1860. umro fra Marijan Šunjić
- o 28. rujna 1909. rođen Stjepan Gunjača
- o 28. rujna 1937. umrla Marija Ružička Strozzi
- o 28. rujna 1986. umro Mladen Žigrović
- o 28. rujna 1991. – ratna zbivanja
- o 29. rujna 1909. umro Vladimir Vidrić
- o 29. rujna 1933. rođen Petar Gudelj
- o 29. rujna 1954. umro Rikard Katalinić Jeretov

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

 Kontakt

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
 tainistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hky.hr

